

SLOVENSKI
KULTURNI
DNEVI NA
D. SENIKI

str. 2

OKTET
"MISLINJA" V
BUDAPEŠTI

str. 6

Porabje

ČASOPIS ZVEZE SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 31. oktobra 1996 • Leto VI, št. 22

UPOR ČLOVEKOVEGA DOSTOJANSTVA

Eden glavnih ideologov in mislecev upora l. 1956 István Bibó je s temi besedami označil madžarsko revolucijo 1956.

V Porabju se takrat v glavnem ni dogajalo nič posebnega. To velja tudi za večji del madžarskega podeželja. Tragične ne izjeme so mesteca kot Mosonmagyaróvár ali Salgótarján, kjer so komunistični rafali pokosili na desetine ljudi. Na madžarskih šolah so več desetletij poučevali, da je l. '56 bila na Madžarskem protirevolucija. Otroci smo kaj hitro opazili, da so tudi odrasli porabski Slovenci dosledno govorili med sabo o revoluciji.

Konkretne posledice revolucije smo zaznavali najbolj na ta način, da je po zatrti vstaji precej ljudi "disidiralo" tudi iz slovenskega Porabja. Večina je odhajala bolj zavoljo nevdružnih gospodarskih razmer kot pa iz neke revolucionarne naravnosti. Pri Monoštru je bežalo v tujino na tisoče Madžarov.

Po 1956 se mi je kot otroku najbolj vtisnilo v spomin, kako so nekateri Porabci na skrivaj poslušali radijsko postajo Svobodna Evropa in Glas Amerike. Prej so skrbno zaprli okna in

V Monoštru je bila svečanost ob 40. letnici revolucije in 7 letnici razglasitve republike 23. oktobra zvečer.

vrata, nato so kar se je dalo tiho poslušali novice iz svobodnega sveta. Prst so imeli stalno na gumbih. Deloma zato, da so aparat takoj izključili, če je kdo prihajal k hiši. Pa tudi stalno je bilo treba iskati postajo, ker so madžarske oblasti s posebnimi "oddajniki" uspešno motile te "diverzantske" oddaje. Tudi eden od dveh današnjih oddajnikov v Gyöngyöshermánu pri Szombathelyu je služil temu namenu. Poslušanje teh oddaj je pri številnih družinah pomenilo družinske zdrahe, ker so ženske bile bolj pre-

vidne in racionalne. Važna stvar je politika, ampak tudi za otroke je treba skrbeti. Kaj bo, če bo družinski poglavar moral v zapor? Nekateri pa so bili celo prisiljeni poslušati te oddaje, ker so preko le-teh zvedeli, če so njihovi sorodniki "disidenti" srečno prispeli v tujino in kje so sploh.

Potem, ko so ruski in madžarski tanki v krvi zadušili madžarsko revolucijo, so zaprli več kot 10 tisoč ljudi, 259 ljudi - med njimi mladoletnike - pa ubili. Začela se je tudi strašanska psihološka represija nad celotnim

prebivalstvom. Da o številnih žrtvah med samo revolucijo niti ne govorimo.

Danes je večina ljudi na Madžarskem prepričana, da je pred 40 leti bila zares revolucija. In to upravičena revolucija v državi, katere vodja (Mátyás Rákosi) je bil eden najboljših Stalinovih učencev.

Sicer pa postajajo ljudje nekam vedno bolj brezbrizni do tega svojega, tudi svetovno znanega dogodka. Ne bi rekel, da ne bi dojeli bistva te revolucije. Pešajočega zanimanja ni mogoče v celoti pripisati gospodarski krizi, ki pesti

večji del prebivalcev. Ljudje so najbolj siti tega, da različne skupine ljudi, ki so se udeležili revolucije - ali tudi ne -, ne počnejo nič drugega, kot da kolnejo drug drugega, češ da je njihova skupina, njihova organizacija, njihov klub itd. edini pravi duhovni dedič revolucionarnega dejanja. Vsi ostali pa da so priskledniki.

V županiji Zala se je predsednik Zveze revolucionarjev rodil dve leti po krvavi zadušitvi vstaje.

Tudi ideja velikega tekmovanja nižješolcev v risanju na temo Revolucija '56 se nam zdi nekoliko zgrešena. Kako neki naj ubogi malčki vejo, kaj je bilo takrat, če se ne morejo zediniti niti oni, ki so se udeležili dogodkov?

Nek reporter je na tv spraševal kratkohačnika, kaj hoče povedati s tem, da je na svoji risbi napisal, da: "Rusi domov!". Ubogi je v zadregi priznal, da ne ve. Ampak zakaj si potem to napisal? Zato, ker mi je mama to rekla.

Kaj pa dandanes počne človekovo dostojanstvo?

Francek Mukič

Dr. Janko Prunk (Martin Ivanič):

Osamosvojitve Slovenije

PORTRET LJUDI IN DRŽAVE

"S knjigo *Osamosvojitve Slovenije posredujem osnovno informacijo o Sloveniji*," pravi avtor, univerzitetni profesor in znanstveni svetnik za novejšo zgodovino doktor Janko Prunk o knjigi, ki je pred dvema letoma izšla v angleškem in italijanskem jeziku, spremenjena in dopolnjena pa letos v slovenskem jeziku, kmalu pa bo natisnjena še v italijanskem jeziku. Soavtor knjige (VI. poglavje: Dezintegracija Jugoslavije in nastanek samostojne Republike Slovenije) je zgodovinar Martin Ivanič.

Spremnemu besedo knjigi je napisal predsednik države Milan Kučan in na začetku zapisal: "V pričujoče zgodovinsko delo je v strnjeni obliki izpisan kratek oris zgodovine Slovenije, njenega življenjskega prostora in ljudstev, ki so tu prebivala od pruih stoletij pred našim štetjem in po njem do rojstva slovenskega naroda pred stoletji in ustanovitve slovenske države 25. junija 1991..." In tudi: "Vrednost tega besedila je tudi v jasnem pričevanju, da se je zgodovina slovenske nacionalne ideje pričela že mnogo prej, predno jo je sedaj živečim rodovom Slovencev uspelo uresničiti z lastno državo... Njeno prednost vidim tudi v suverenem avtorskem pristopu..."

Doktor Janko Prunk, ki že vrsto let sodeluje v evropskih znanstvenih krogih, se je lahko večkrat prepričal, kako slabo in površno je vedenje o Sloveniji in Slovencih, zato je bila prva knjiga natisnjena v angleškem jeziku in namenjena Evropi kot temeljna informacija o nas. V knjigi je tudi odgovor na vprašanje, kdo smo Slovenci. Za sedanjí prostor Slovenije v uvodu zapiše: "Na tem ozemlju so le redko mogle nastati in se ohraniti samostojne politične enote s središčem v tem prostoru, ampak so si to strateško važno ozemlje vedno poskušale prilastiti močnejše sosednje države - politične tvorbe in si tako utrditi svoj geostrateški položaj."

Za velike spremembe morajo dozoreti razmere, je prepričan doktor Prunk, ko razlaga, denimo, življenje Slovencev v kraljevini Jugoslaviji, pa v Federativni socialistični Jugoslaviji, in tudi odločitev za samostojno državo Slovenijo. "Značajska črta Slovencev je, da smo predolgo zvesti, kar pa ni vedno najboljše. Zvesti smo bili Austroogrski in Jugoslaviji do konca, in kdor zdaj govori, da je že pred 35-letji razmišljal o samostojni Sloveniji, ta debelo laže in prireja zgodovino svojim potrebam," je na predstavitvi knjige v Murski Soboti dejal njen poglaviti avtor doktor Prunk in dodal, da je "moral slovenski narod dozoreti, da je ob pravem času šel popolnoma na svoje."

V knjigi, ki jo je izdala založba Grad, je šest poglavij, in sicer: Predniki današnjih Slovencev; Rojstvo slovenskega naroda; Prizadevanja za zedinjeno Slovenijo v habsburški monarhiji; Slovenci v kraljevini Jugoslaviji; Slovenci v drugi svetovni vojni in Federativni socialistični Jugoslaviji; Martin Ivanič pa je napisal poglavje Dezintegracija Jugoslavije in nastanek samostojne Republike Slovenije. To poglavje je razdeljeno v tri podpoglavja, v katerih je opisano dogajanje od leta 1987 do 1992: Nastanek protikomunistične opozicije v Sloveniji in njena zmaga na volitvah 1987-1990; "Nadzorovana razdružitev" Jugoslavije in osamosvojitve Slovenije in Osvobodilna vojna, moratorij in mednarodno priznanje Slovenije.

Knjiga Osamosvojitve Slovenije je nedvomno pomemben prispevek k poglobitvi vedenja o Sloveniji v Evropi, o čemer govorijo odmevi iz tujine, hkrati pa ponujena priložnost vsem, ki se želijo seznaniti z osnovnimi in najpomembnejšimi zgodovinskimi dejstvi številčno malega slovenskega naroda. Avtor je ugledni zgodovinar, ki svoja spoznanja preverja v mednarodnih znanstvenih krogih, zato ne pristaja na trenutne aktualno - politične ocene, ko bi po mnenju mnogih morali zavreči vse dosedanje, tudi zgodovinske, in začeti pisati zgodovino na novo. Zategadelj tudi pravi, "da je bil boj slovenskega naroda proti okupatorju plemenito dejanje, revolucija pa negativni stranski produkt tega dejanja."

eR

SLOVENSKI KULTURNI DNEVI NA D. SENIKI

Vsi dobro znamo, da po vasnicaj gnesden delajo manjšinske samouprave (kisebbségi önkormányzatok). Na D. Seniki sta dve - nemška, slovenska. Slovenska je precej aktivna. Istina, ka so go na konci 1994. leta volili,

vidli, kakoli so si zgučavati nej znali. Eden od drugoga so se včili igre, plese, pesmi. Tak ka na večer, gda je prišla televizija, so že vküper meli program. Samo posloviti se je bilau žmetno. Velko veselje je bilau tau tü samoupravi, ka je srečanje počastiu pred-

publika pa ploskala. Nastopali so: pevke iz Varaša z vodjo Marijo Rituper, beltiška folklorna skupina pa Marko banda, ansambel Lacija Korpiča pa ženski kvartet in Trio Črnko.

Na kulturni program so prišli cenjeni gostje tü, tak kak predsednik Slovenske zveze Jože Himök, sekretarka Klara Fodor, predsednik Državne slovenske manjšinske samouprave Martin Ropoš, podpredsednik Šandor Merkli, članica predsedstva Slovenske zveze Vera Gašpar, Vendel Gašpar, svetnik iz Čepinec, Elizabeta Bartók, župankinja na D. Seniki. Program je pozdravo pa zaključil Števan Sukič, predsednik slovenske samouprave.

Ka je pa po programi bilau, tau je "žmano" bilau pa nam je hasnilo tü. Prpelali so gulaž. 300 porcij smo raztalali. Do kmice smo splesavali v dvauri, po tistem pa v klejti (zamenici). Buma so že kokautej popejvali, gda smo se domau prklali. Trio Črnko pa Ansambel Korpič sta neprestanoma igrala, mi smo pa mislili, ka rejsan trbej vsigdar plesati tü.

V dveje dnevaj se je na D.

Mali so vküper obed meli.

v 1995. leti je že bogate programe napravila. Zvün programov, je dosta kaj drugo tü pomagala. Etak šolstvo, med tejm slovenski pouk, dolenjiseniški vrtec, šport pa različne programe, pri šterij je vidla, ka služij Slovencem na D. Seniki pa cejli vesi.

Letos je samouprava že od drugič organizirala slovenske kulturne dneve. 11. oktobra je bio prvi den programa v našom malom vrteci. Samouprava je iz Slovenije, iz Beltinec pozvala malčke pa vzgojiteljice. 15 mlajšov pa dve vzgojiteljici so te den prišli na D. Senik. Tau bi trbelo dostim videti, kak je ta prireditev lejpa bila. Gda smo je čakati šli na Hodoš, mali so male obraze vcuj tiskali k glažojni v avtobusi pa so nam prtli. Mali autobus je pa velki plakat emo, tam napisano bilau, ka cicibani iz Beltinec potüjejo k cicibanom na D. Senik. Granicari pa cariniki so je na obadvej meji ranč dosta nej stavlali. Plakat je vse povedo.

Na D. Seniki so se mali lepu pripravlali z vzgojiteljicami vred. Po toplom sprejemi (fogadás) se je pa začno bogati program. De ca se je za pau vöre že tak špilala, kak bi se napona

stavnik beltiške občine, z našoga kraja pa župankinja. Takša srečanja mo pa drgauč tü meli. Že je naš vrtec kleta majuša pozvani v Beltinec.

13. oktobra smo se ranč tak na lejpi den prebüdili, kak pred dvömi dnevi. Že predpodnevom je vse živo bilau. V 11. vöri so že prišli iz Čöpinec nogometaji pa drugi gosti, igralci. V 13.

Čüla se je slovenska beseda, pesem.

vöri smo na športnom ignišči meli ljudske igre pa nogomet. Pri igraj so Čöpinčarge, pri nogometi so pa Senčarge zmagali. Gda je pa vöra 15 bila, se je začno kulturni program. Tau so na dvorišči kulturnoga doma držali, gde se je dosta lüdi, velka publika nabrala. Goslarge so sejkali, pevci so popejvali,

Seniki dosta lüdi obrnalo. Čüla se je slovenska beseda, pesem. Dostim sta bila nepozabljena dneva.

Kulturne dneve je finansirala: Dolenjesejška slovenska samouprava, Javni sklad za narodne in etnične manjšine, Državna slovenska samouprava.

I. Barber

Inda svejta

VSISVECOVO (1. XI.) - je den vsej tisti svetnikov, šteri v kalendari nemajo ejkstra svoj den. Vsisvece je oprvim grškokatoliška cerkev svetila - v 4. stoletji - prvo nedelo po risauski nedeli. V rimskokatoliški cerkvi je papa Bonifacij IV. 610-oga leta imenuvo eno cerkev za cerkev vsej svecov. Od 9. stoletja mau vsi katoličange na svejti svetijo den vsej svecov 1. novembra.

DUŠNI DEN (2. XI.) - je spomenek verni mrtvi duš, štere so v purgatoriumi.

SVETI MARTIN (11. XI.) - pūšpek, patron sombotelske pūšpekije. Kleti baude 1600-letnja oblejtnica njegove smrti (397). Sveti Martin se je - po legendi - naraudo v Savariji (Sombotel) kauli leta 317. Oča ma je biu cesarski sodak, prejden. Maloga Martina je brigala krščanska vōra, tau pa se oči nej vidlo, zato ga je dau za sodaka. Kak prejden je v Galiji (na Fran-

cuskom) služo, gda je gnauk v zimi srečo ednoga nagoga kaudiša. Martin je s svojo sablo na polonje raztalo svoj plašč, pa tādau toma kaudiši. Vnoči se ma je skazo Jezoš, pa ga je povalo za tau. Martin se je 339-oga leta dau okrstiti. Gda ga je cesar sto v bojno poslati, je pravo, ka un več nede njegov sodak, liki Kristušov sodak. Prišo je domau v Savarijo (Somboteu) pa mater i dosta poganov na krščansko vōro obrno. Zato so ga odegнали iz Savarije. Deset lejt je biu menih (szerzetes), gda so ga vōodabrali za pūšpeka v francuskom pūšpekiji Tours. Zaman je takši veuki gospaud grato, je tadale prausno živo. Furt se je posto, v zgrebnom gvanti odo, vnoči pa na sertéli spau. Od vesi do vesi je odo, se gezdo na somari - predgo pa krsto lūdi. 80

lejt star je biu, gda je betežen grato. V pepeli je ležo taznak, pa prauti nebi, zraki - prauti Baugi - gledo. Tak je mrau 8. novembra 397. Po B.D. Mariji je sveti Martin patron največ cerkvam po svejti.

SVETA ELIZABETA (19. XI.) Naraudila se je 1207. na Vogrskom, v Sárospataki. Njen oča je biu vogrski krau Andrej II., mati pa nemška kralica Gertrud (štero je dojsmekno Bánk bán). Kak mala deklčina je dostakrat ojdlu v kapejlo pa pred oltarom molila. Kaudišom je tō rada gesti davala. Gda je 4 lejta stara gratala, so go odpelali na Nemško, v Wartburg, gde je vkūper gorrasla s svoji zaročencom Hermanom. Tū se je nad tihinci nej dobro čutila. Gda ji je mati mrla, je eške bole žalostna gratala. Samo z molitvijo se je tolažila. Za tri lejta (1216) ji je mladi zaročenec tō mrau. Zdaj so ji njegovoga mlajšoga brata Ladislava vōodabrali za zaročenca. Oženila sta se, gda je Elizabeta bila 14 lejt stara. Badva sta pobožno živela. Elizabeta sploj. Dosta se je postila. Vsiški petek, na veuki kedem pa vsiški den se je bičūvala. Sarmakom je gesti, peneze davala, betežnike je opravala. Eške samo 20 lejt je stara bila, gda ji je mauž v kūgi mrau. Maužova držina go je odegнала, pa je en cajt s trejmi mlajšami v starom lejvi mogla živeti. 1228-oga leta je odišla v Marburg, gde je živela s frančiškani do konca življenja. Mrla je 17. novem-

bra 1231 v 24-om leti starosti. Za štiri lejta go je papa Gregor IX. za svetnico vōoznalo. Oča, vogrski krau Andrej II. je eške živo, gda je njegva či svetnica gratala.

SVETA CECILIJA (22. XI.) - Njeni stariške so bili eške pogange. Cecilija je stejla devica ostati, de pa

stariške so go omaužili s poganom Valerianusom. Po zdavanji je Cecilija pravla svojma možej, ka una Jezoša rada ma, je Jezošova zaročnica. Tak lepau je gučala o Jezoš, ka mauž pa njegovi brat sta se tō dala okrstiti. Prejdnji tistoga varaša so ji steli vse njeno imanje vkraj vzeti, depa več nikanej mejla, ka je vse sarmakom tarastalala. Dosta sodakov se je tō na krščansko vōro spreobrnilo. Zato so pogange steli Cecilijo v vrauči kaupanci zadūšiti. Baug je tau nej dopūsto, pa ogenj vgasno. Po tistom pa so ji steli glavau vkraj vsejti. Trikrat so probali, pa se je nej priškalo.

Tri gni je eške živejla, pa je 22. novembra 230. leta mrla v Rimi. Sveta Cecilija je patron cerkvene muzike.

SVETA KATARINA (25. XI.) Njeni oča je biu fejtstari krau, pa eške nej emo mlajše. Zaman je aldūvo

poganski balvanom vsefele. Gnauk je iz zlata sto balvana narediti, pa ma je križ vōprišo. Zato je molo Bauga križa - i žena je deklo porodila. Deklo je zvau za Katarino, ka pomeni - čista, nepoprijeta. Katarina je bila trnok lejpa i čedna. Gda je stari krau mero, je vse imanje na čer njau. Kak

najveško vrejdnost ji je prejk dau zlati križ, pa pravo, ka Boga toga križa naj moli. Gda je mati tō mrla, je Katarina odišla na dugo paut. V enom veukom lasej je zablaučila. Srečala je ednoga puščavnika (remete), šteri ji je raztomačo, što je Baug križa: Jezoš Kristoš. Katarini se je Marija z detetom, mali Jezošom tō skazala. Mali Jezoš ji je dau zlati zaročni prstan. Po tistom se je Katarina dala okrstiti. Odišla je nazaj domau v Aleksandrijo. Tam je pred cesarom odgovardjala

na pitanja 50 čednjakov. Vsi so se spreobrnili, eške cesarica tō. Cesar pa je čemeren grato, pa je vsiškoga dau bujti. Za Katarino je strašno smrt vōzbrodo. V edno kolau je naučiće dau, pa s tem go je sto vkūp-zrejtati. Depa z neba je grom nutvčesno v tau kolau, pa zaničo. Zato so ji glavou vzeli.

SVETI ANDREJ (30. XI.) - je patron mariborske pūšpekije. Biu je apoštol, brat Simon Petra. V Svetom pismi večkrat leko stemo o njem. Svoje življenje je aldūvo za Jezoš, za Jezošov evangelium. Mrau je na križi, šteri je emo formo X. (Zato pravijo toma križi, šteroga vidimo po pošitaj - Andrejev križ.) Dva gni je viso eške živi na križi pa

dičo Kristoš. Njegvo tejlo pa glava sta ejkstra pokopana. Glava je v Rimi, v cerkvi Svetoga Petra.

Marija Kozar

Budimpešta, 15. oktober. Janez Drnovšek, premier R Slovenije, se je na povabilo ministrskega predsednika Madžarske zadrževal na enodnevnem obisku na Madžarskem. Pogovori so potekali o načrtih cestne in železniške povezave med dvema državama. V naslednjem letu državi načrtujeta odprtje dveh novih mejnih prehodov. Med načrti je tudi prestop meje z osebnimi izkaznicami ter odpiranje glavnih konzulatov na območjih, kjer živita madžarska in slovenska manjšina. Na madžarski strani je izbran Monošter, na slovenski strani bodo določili kraj pozneje. Janeza Drnovška je sprejel tudi predsednik Árpád Göncz.

OD SLOVENIJE...

Kučan na Kitajskem

Slovenska državna delegacija pod vodstvom predsednika države Milana Kučana se je mudila na enotedenskem obisku na Kitajskem. V času obiska je prišlo do podpisa nekaterih sporazumov, med drugim o sodelovanju v zdravstvu in o sodelovanju slovenske in kitajske gospodarske zbornice. V pogovorih s kitajskim predsednikom Jiang Zeminom je Milan Kučan izvedel, da Kitajska kot stalna članica Varnostnega sveta Združenih narodov kaže razumevanje za slovensko kandidaturu za nesaltalno članico Varnostnega sveta ZN. Govora je bilo tudi o gospodarstvu. Kot nasprotje prijateljskih političnih odnosov nikakor ne steče menjava Slovenije s kitajskim trgov, saj je bila lanska menjava le 60 milijonov dolarjev.

Predvolilna mrzlica

Za 88 poslanskih mest se poteguje 1307 kandidatov, po štirje pa za poslanski mesti, zagotovljeni za madžarsko in italijansko narodnost. Od 31 registriranih strank se jih je za sodelovanje na parlamentarnih volitvah, ki bodo 10. novembra, odločilo le 24.

Kračun v Londonu

Po pisanju londonskega The Independenta so Slovenci najbolj idealni rekruti za Nato. To mnenje je ministru dr. Davorinu Kračunu med obiskom v Londonu potrdil tudi britanski obrambni minister Michael Portillo, medtem ko Kračunov kolega Malcolm Rifkind ni imel nikakršnih zadržkov do vključevanja Slovenije v Evropsko unijo.

Urjenje ameriških vojakov

V Sloveniji se je mudila nova skupina ameriških marncev. 53 vojakov se je skupaj s slovenskimi kolegi urilo na Gorenjskem, kjer so spoznavali visokogorske razmere in pridobivali alpinistično znanje.

Jajjaa?!?

Vej pa don nej?!?

Milka stoji na brejgi.

Po svejti že dosta takši mlajšov geste - zavolo reklam Milka čokoladinov - šteri tak mislijo, ka gesteto sive krave. Etog-nauk so šli nikši vogrski turistiange tagor po Soboti na Gorenjom Siniki prauti tromejniki. Tam srečajo enoga pavra za nutri prežanimi kravami. Kam čudo so se nej djali, ka prej zaka krave tisto (freče) gor na gaubcaj majo? Paver je vüdo, ka so tau takši lidgé, šteri mislijo, ka kakao dogijio iz črne krave, zato jim

pravo: krave zato majo freče, naj koga ne vgrize. Turistange so brz nazaj staučili za dva stopaja, se zavallili za odgovor, pa šli po svoji pauti. - Paver je pa poko od smeja: kakši teuci?!

Palca je trda. V Malajziji s palco zbijejo tiste, šteri dejo na poštiji z autonami, ka do tam vöprobali, što de najbolje nago pelo (gyorsítóverseny). Pri nas so tö meli takšo tekmovanje (verseny). Tisti, šteri je vino, se je na televiziji valo pred cejlím rosagom, ka je bilo, gda je 200-210 km naglo pelo. Že pred programom so bile vite (debate), če se takši program po poštijaj leko dopisti. Vsikši je znanu, ka nedo nutri držali dopüščene kilometere. Organizatorji so pravili, ka tau prej nede tekmovanje, liki tura. Policija

pa je pravla, ka uni samo te leko štrafajo, če koga zgrabijo, ka je naglo vozó. Automobilisti so se po cejlóm rosagi vozili, kak zbesnjeni, policajji pa so enoga pa enoga nej zgrabili. - Glava je trda. **Zakopani do šinjeka.** Dva mladiva pojba v Oroszlányi sta do šinjeka zakopala v zemlau enoga tretjoga, šteri se je prej nika süko kauli njine ljubice. Gda sta svoje "delo" opravila, sta ma pravila, ka prej drügi den zrankoma nazaj prideta. Tačas naj pri méri bau. Pokaštigani pojep je šok daubo. - Kak leko dua mladiva telko pameti mata?

Poštrafana kraljevska držina. Zdjaj, ka je v Belgiji büu té škandal (botrány), ka je nikši buzi (peder) posilo pa vmauro mlade deklíčine, so njine držine nej dopistile, ka bi

na pokapanje prišo ne-kak od kraljevske držine tö. Zato, ka so jim dosta pisali, naj dajo pogledniti, ka se tau pa tau godi. Uni pa so se ranč po svojo kroni nej poškrabali, nej ka bi kaj naredli. - Gda mo mi leko naše krále pa kralice štrafali?

Reklama za Boba Dole-a. Kak vejte, Bob Dole v Meriki šké prejk vzeti rosag od Clintona. Zdjaj pa te se je en raupar nutri naravno za Dole-a (njegvo masko si je na glavo djau), üšo v Chicagoni v eno banko, go vöoraupo. Na konci je za eno sekundo stano, pogledno na pentzaroškinjo (blagajničarko) pa pravó: "Nej ka bi pozabili titi na volitve! (választás)" - Te so zdjaj v Meriki volitve slobaudne ali so nej slobaudne?

Fr. M.

Pismo iz Sobote

ŽE PA SE ZAČA

Ja, rejsan, že pa se je začnólo velko farbanje, stero mamó tö pri nas v Sloveniji sikša štiri lejta. Že pa mo tou jesen kroužili imena naši političarov, gda vövdar den volitve (választások). Kak povejdano, velko farbanje pa se je že začalo.

V Soboti se več nemreš kouli obrniti, ka ne bi v tebe glejdo kakši takši, steri doj s kejpa obečavle, ka vse de napravó za Slovenijo, za lüdstvo, za mlajše, za delavce, za... za... za...

Vsi se pa tak ne-kak smejejo, kak če bi je po poplataj ščigejtali, ali pa bi se njín kaj lejppoga senjalo. Vsi kak eden so najböksi, najbole pošteni, najbole vónafčeni, naj... naj.. naj...

Kak povejdano, velko farbanje pri nas v Sloveniji se je začalo tak na velko, kak če bi mi vsi bili čista brezí farbe, skur tak, kak če bi nas sploj nej bilou, kak če bi bili nikši balouni, pa trbej zdjaj tej baloune nafudnoti, pa njín dati pravo farbo.

Tak nan edna politična partija doj s kejpa dá vedeti, ka uni znajo kak trbej, drüga nan ške dopovedati, ka una edina misli na nas vse. Te že palik tretja gvüšno krči, ka do gvünila na volitvaj, ka lüdstvo dobro vej, steri so najbole pošteni. Na, ovi štri pa peti pa deseti pa dvajseti, uni tö majo nikšo takšo najboukšo mouč pa volou, stera je edina naprej valan.

Te se pa naj zdjaj človek odlouči, stere de volo, če so pa čistak vsi tak moudri, pošteni, vónavčeni, in vse drügo, kak že pač mora biti. Ali, do volitev je ške dosta časa in gvüšno de ednim farbe svalilo prle, kak pa drüгим. Na, te do tisti farbali tak, ka de vse doj z nas teklo. Pravzaprav, nedo nas več farbali, liki do

nas s svojimi poštenimi, pametnimi in pocukranimi farbami polejvali, mi mo se pa ftapalí v vsen ton, ka de v nas priletó z novin, kejpof, televizije in radia. Moja tašča Regina, tmo čedna ženska, je prajla, ka tou leto una že nede šla volit. Pa je še prajla, ka tou zatou, ka tak ali ovak vsi fküper lažajo in samo obečavlejo. Rejsan je tmo čedna ženska, ta moja tašča Regina, ka je pri tej svojij lejtaj na tou gori prišla. Ali vseeno sikši den glejda televizijo, kak se tej naši političarge v rit vličejo lüdstvi in sikšo pout se njoj kakši povidí pa te pravi: "Tej je pa tou tak lipou pa ške čedno povedo."

Zdjaj pa te naj njoj vörvlen, ka nede šla volit?

MIKI

Spremljajte televizijsko oddajo SLOVENSKI UTRINKI vsako drugo sredo ob 14.10 na 1. programu madžarske televizije.
Ponovitev oddaje bo v soboto 2. novembra 1996 ob 8.45 na 2. programu.

NASKRIVOMA JE FURT DOMAU MISLO...

Po svejti živé dosti porabski Slovincov, steri so zapústili svojo domovino. Porabski človek je od toga sploj hirešnji, ka je dober delavec. Ne čobi se, bole si núce pamet pa roke. Etak pa po cejlom svejti živejo bogati porabski Slovinci tū. Dosta so nam pomagali do tejga mau, tak svojim držinam, kak so, povejmo, dosta pa dosta milionk zdavali na naše cerkve. Takšni pa, steri bi se domau znosili, ji je trnok malo. Sploj pa takšni, steri bi prinesli kapital pa bi tūj napravli kakšni biznis. Tomi so uzroki, ka so nistarni sploj daleč - v Ameriki, Australiji -, tej drugi pa se eške itak bojijo pridti domau. Tak mislijo, ka do je preganjali. Baugi vala, na gnes se od toga njim nej trbej bojati.

Spoznajte zdaj ednoga takšoga človeka, steri se je iz Švajca znoso domau, kúpo je v svojoj rojstnoj vesi, na G. Seniki ram, zozido je pa na D. Seniki eden lejpi ram. Te človek je Anton Sukič. Rojeni je na G. Seniki, žive v Švajci, za ženo pa ma žensko iz Francije. Na D. Seniki v njegovj nauvoj hiši si pogučavamo.

Gospaud Sukič! Na kratki mi povejte, kak sta vi prišli v Švajc? Kakša je bila vaša živlenska paut do tistoga?

"Po bojni je tūj pri nas strašno smastvo bilau. Mi smo te bili mladi, bi se radi veselili pa malo živeli, depa tau se je nej dalo. Nistarni so v Varašv in fabrikaj dobili delo, oni so srečni bili. Mi drugi smo se pa klatili po Vogrskom, po marofaj. Živeli smo den do dneva. Ge sam se pa s tejm nej mogo zmiriti. Tačas sam odo po županiji, ka sam nej daubo stalno delo. Pršikalo se mi je. Ešče tau tū sam dosejno, da sam se leko včijo. Večfele maštrije sam se vönavčo. Dela je bilau zavolé. Prišlo je 1956. leto. Ge, z drugimi

vred sam vido, da je tisti režim nej za narod, sploj pa nej za pavra bio. Ge

"... nej so mi dopústili takši ram zozidati, kak bi ge rad emo."

sam tū - z drugimi vred - protestiro prauto režimi. Etak pa, gda se je se obrnaulo, smo tak mislili, baukše, če se meknemo. Odskočili smo v Austrijo. V avstrijski lager so prišli iz Švajca, pa so me kak dobroga strokovnjaka vōodebrali pa odpelali. Tam sam prišo v fabriko pa so se mi oprla tista vrata, ka sam doma nigdar nej smo eške senjati nej. Depa tau je melo svojo ceno. Cejna je pa: delati, dobro delati pa eške baukše, točneje (pontosan) delati. Ge sam vōdržo. Med tem sam se ešče napona včijo, tak ka gnes sam že penzionist, depa dober podjetnik (vállalkozó) tū."

Vi ste skurok prvi človek (slovenski), steri je iz tihinskoga prišo domau pa si tūj "gnejzdo" napravó. Ka mislite, zakoj vas nejga več? Zakoj smo mogli prazne hiše prejkpústiti tujcom?

"Ge sam naskrivoma furt domau mislo. Liki tau sam pa samo senjo, da mo gnauksvejta eške leko domau, da si leko tūj počinem. Zamé je ta prilika sploj dragocena. Vse kaj vōpoglednam pa če do pogoji (feltételek) dobri, tak mislim, ka es prnesem kapital, dam tejm ljudam delo, pokažem, kak se leko dela pa trži. Problemi zatok eške dosta gestejo tū doma. Takši so zakoni, da se človek na vsakši stopaj potekne v njij. Na

priliko samo: nej so mi dopústili takši ram zozidati, kak bi ge rad emo.

Tau zatok nas tū leko nazaj drži. Dosta nas je, steri neprestanoma mamó velko domotožje (hónvágy). Dosta nas je, steri mamó lejpe penaze pa bi radi kaj tū doma začnili. Liki največ se ne pokúsi (ne upa). Ge pa tak čütim, da so me tū lepau sprejeli, da de vredno tūj doma kaj začniti te tū, če so pogoji tū pa tam eške problematični."

Kak vi vidite gnes naš rosag? Ka je dobro, ka je slabo?

"Ge tak vidim, da se je dosta obrnaulo, dosta je rosag, z njim vred naše vasnice, naprej prišo. Liki tau tū vidim, ka se več taužijo, liki delajo. V Švajci takšo delo ne poznajo kak tūj delajo. Gda sam dau tau hišo zidati, sam vido, kakšna delavna morala je tūj. Če škejo v "Evropo" pridti, morejo cejlak ovak se obnašati. Tak vidim, ka vkúpdržanje tū falij. Cejlak ovak more eden narod se držati, če šké kaj. Leko kritizeramo, depa za dobre cilje moremo sploj vkúpdržati. Tak čütim, ka dvej domovini mam. Tam sam že 40 lejt, doma se čütim. Tūj je pa zatok cejlak ovak. Lepše, toplejše. Rad bi tūj živo."

Cejli cajt je navzauča žena, stera nemški pa francuski zna. Ge eden gezik ne gučim, etak pa nama prevajja mauž.

Gospa Marijeta, vi ste iz Francuskoga. Za ka-

kšne lidi držite Slovence, kak se vam vidi v Porabji? Če bi leko, bi živeli tūj?

"Ge sam iz Francuskoga, z edne vesi. Tam so bogati pavri, depa ranč takše šege majo kak Slovinci. Slovenski človek je reden pa pošteni, delavan človek. Gda sam tūj, tak se čütim, kak doma. Tūj je lepau. Če bi gnauk leko cejlak es prišli, ge bi rada tūj živela. Prva se pa zatok morem navčiti rejč, si spraviti kakše padaški-nje."

Gospod Sukič, znam od vas, da mate deco tū. Gde so pa kak so kaj? Ojdli so že tūj v Porabji?

"Mam ednoga sina pa čerko. Sin živé v Franciji, tam si je najšo ženo. Ma dva deteta. Čerka pa živé v Švajci, je že tū oženjena. Večkrat so že bili tūj, sploj se njim vidi Porabje."

Če vse vkúp vzemate, kak cenite vašo uso-do?

"Morem povedati, da sam gnes že zadovolen s tem, ka sam zadaubo, ka sam napravo. Srečen sam v držini, dobro ženo, deco pa vnuke mam. Tau pa tū morem povedati, ka če bi tistoga reda, gda sam ge mladi bio, porabske Slovence država samo napolonja tak podpirala kak gnes, te bi naše vasnice nej na tau prišle, ka do pomaleg tujci zapovedali tūj. Te bi mladina ostala tūj, najšla bi si svojo srečo tūj. Samo, ka smo mi tistoga reda furt samo slednji bili. Nišče naj ne misli, ka po svejti živeči Porabci so tak naletja prišli do svojga "mira". Dosta britkosti pa trpljenja je spadnilo tačas, ka smo se vkúppobrali. Pri tom je pa naša slovenska dúša tō pomagala. Pravi počinek, pa itak tak čütimo, samo tūj doma najdemo."

Porabski Slovinci si pa samo tau leko želejmo, najuse več takši naši lidi pride domau, steri na gnes ešče tak gučijo slovenski, kak pred 40-50 lejti.

I. Barber

... DO
MADŽARSKÉ

**Svečanost ob
23. oktobru**

23. oktober je madžarski državni praznik, obletnica revolucije l. 1956 in obletnice razglasitve republike l. 1989. 40. obletnico revolucije so proslavili po vsej državi. V Monostru so ta dan imeli ekumensko bogoslužje v rimskokatoliški cerkvi. Povorka s svečami se je začela ob 19. uri. Na svečanosti ob spomeniku herojev je govoril István Hári, udeleženec revolucije, ki živi trenutno v Kanadi. Potem so položili vence predstavniki strank, cerkva, inštitucij in občin.

Evropski ministri za kulturo v Budimpešti

Ministri za kulturo držav, članic Evropskega sveta, so se 28. in 29. oktobra srečali v Budimpešti. Tematika tokratnega posvetovanja je bila evropski film oziroma prihodnost le-tega. Pogovori so potekali o produkciji in distribuiranju filma, o zaščiti avdio-vizualne dediščine ter o evropskem mladinskem filmu.

Zimski obratovalni čas na meji

Od 1. novembra bo veljal novi režim na mejnem prehodu Gornji Senik-Martinje. Meja bo odprta od **8. do 18. ure**.

Hrvaško-madžarski slovar

Pred kratkim so v Zagrebu predstavili hrvaško-madžarski slovar dveh madžarskih avtorjev, akademika Lasla Hadroviča ter profesorja Filozofske fakultete Istvána Nyomárkaija. Slovar vsebuje 24 tisoč gesel in ga je izdala Akademska založba. Podoben slovar je nazadnje izšel l. 1898.

OKTET "MISLINJA" V BUDAPEŠTI

Nika lejpega smo doživeli, gda se je našo Slovensko društvo v Budapešti zadnjič srečalo. Oktet iz Slovenije je biu pri nas na obiski. Kak je do toga prišlo? Gda smo junuša prišli vkü-

eno võro. Najbola sta se nam vidli pesmi Zvezde žarijo pokojno... in Štajerski fantič... Dugo smo ploskali za tistim. Lejpi večer je biu. Dugo smo se že nej tak dobro meli. Na te večer smo

rojstnoga kraja, od Porabja. Tistim, šteri so doma, je malo ležer. Vse skupine že dobro poznajo matično deželjo, velikokrat so v Sloveniji, prireditve doma so tū v slovenskom jeziki, mi pa tū v Pešti vse to pogrešamo.

Dosta smo se pogovarjali o tom, kesna nauč je bila, gda smo raznok šli. Gostje iz Slovenije so si na drūgi den poglednili varaš, ponoči pa so bili na gradu pa na brejgi Gellért. Sploj lepau se njim zavalmimo, da so prišli k nam in so nam lejpi, nepozabni večer napravili.

Irena Pavlič

per, je biu na našom srečanji gospod Bogdan Koprivnikar z ženo Božo iz veleposlaništva (nagykövetség) R Slovenije. Prajla sta nam, ka poznata oktet v ženinini rojstni vesi, steri bi rad prišo k nam v Budapešt. Vodstvo našoga društva je tū volo mejlo za tau. Smo je pozvali in so tak 19. oktobra pevci gori staupili pri nas. Doma so iz vesi Mislinje. Tau je ena mala ves pri Velenju. (Naši seniški mlajši dobro vejo, dej je ta ves, ka šaularje so že bili tam, iz Mislinje pa pri nas na Gorenjom Seniki.)

Prvin so mejli moški zbor, te je pa ta raznok isto in je samo telko ostalo, da spejvajo kak oktet, osem lūdi. Ešče zborovodkinjo majo navo. Vči je spejvati gospa Marija Gornjak pa še spejva z njimi. Ona je edina ženska v zbori, vsi drugi so moški. Čūdovito so spejvali. Čūli smo od nji takšne pesmi tō, ka je mi tō vejmo. Pri nas v Porabji so tō znane. Tau so pesmi Teče mi vodica... pa Preozke so stezice... Spejvali so nam več kak

pozvali goste iz slovenskega veleposlaništva. Bili smo veseli, da je biu na našom srečanji veleposlanik g. Ferenc Hajós, ga. Marija Hajós, g. Bogdan Koprivnikar in ga. Boža Koprivnikar pa novi konzul g. Pavel Toplak. Potejn pa ešče vsi sodelavci veleposlaništva. Puno nas je bilau, smo bili dobre vaule pa veseli.

Daleč smo eden od drūgoga. Pa mamo skupne pesmi. Tau tō nika pomeni. Pomeni, da smo eden narod, samo ka se toga tū v Budapešti težko zavedamo. Našo lūstvo je prišo v Budapešt delat pred dvajsti ali več lejti, držine so skorok vse mejšane, govori se vogrski doma, če dejo delat, tam tō. Tak ka tū hitro leko postanemo čisto Vaugri. Zatau je dobro, če vkūp pridemo pa se v slovenskom maternom rejči pogovarjamo. Če pa mamo goste iz Slovenije, te pa moramo slovenski gučati. Zatau vsakšo takšno srečanje, vsakša slovenska rejč, vsakša slovenska pesem je za nas dragocena. Daleč smo od

NAŠE PESMI

EDNA FTICA PRILETEJLA

Edna ftica priletejla,
gor na vrbe, Štajerske,
gor na vrbe, vrbe,
Štajerske.

Kak ti stopim, da ne morem,
ar sem močno gor pribit,
ar sem močno, močno gor
pribit.

Tam sta bila dva zidara,
ka sta cerkev zidala,
ka sta cerkev, cerkev zidala.

To sta nej b'la dva zidara,
ka sta cerkev zidala,
to sta dva angela bila.

Ježuš je na križi viso,
cejle duge võre tri,
cejle duge, duge võre tri.

Marija je pod križom stala,
jako tužno žalostna,
jako tužno žalostna.

Sinek stopi doli s križa,
ar bom te obimala,
ar bom te obi-, obimala.

(Različica srednjeveške pesmi o Mariji in ptici pevki. Pesem slavi molitev angelovega pozdrava - Češčena Marija. Molitev so med Slovenci v okolici Monoštra širili cistercijski redovniki najbrž že v 13. stoletju. - mkm-)

(Gorenji Sinik)
Zapisala: Vera Gašpar
ilustracija: - mkm-

"LEJPA NAŠA DOMOVINA"

Zveza kulturnih organizacij Litije (pri Ljubljani) je letos organizirala 16. srečanje za male pevске skupine. Telko skupin se je zglasilo, ka so orga-

Pevke iz Števanovec pred kulturnim doumom v Šmartnem pri Litiji, gde so 19. oktobra ob 16. võri nastoupile s strejmi pesmimi: "Dobro jutro, boug daj", "Lansko leto san se ženo", "Lejpa naša domovina".

nizatorji v trij vesi držali svetek, v Vačah, v Šmartnem pa v Jevnici. Vsevkūper je 23 skupin notapokazalo pesmi iz svojoga domanjoga kraja. Bili so ženski zbori, moški kvarteti, vokalni kvarteti iz različni krajov.

Tau mora biti že duga tradicija, ka so se dvorane vseposedik napunili. Publika je bila zadovolna s skupinami, tau se je vidlo pa čūlo. Nej čūda, telko dobri glasov, telko lejpi naut pa vse tau z dobro volauv.

V Porabji se med male skupine štejo števanovske pa varaške pevke. Etak so prejk nijj gratale spoznane porabske ljudske pesmi v tej krajaj. Obadvej

skupine vodi g. Marija Rituper iz Murske Sobote. Njeni trūd se vsakši den bola pozna. Istina, ka z varaškimi ženami dela že tri lejta, dapa s števanovskimi eške malo časa. Kak se dá pripraviti v kratkom časi eno skupino, tau so nam pokazale zdaj števanovske-veričke ženske. Bile so gvūšne, dobre volē, potrdile so se. Pri varaški ženaj smo že vcujnavčeni k toma. Moram prajti, ka sam ponosna (būzke) bila na obadvej skupine, lūstvo pa ranč tak zadovolno, redno ji je po(h)valilo.

Žene je dobra vola eške zazranka v tretjoj võri nej tanjala, če smo že tak "rano" domau prišli. Vūpam, ka so se njim možauvi fejs radūvali.

K.F.

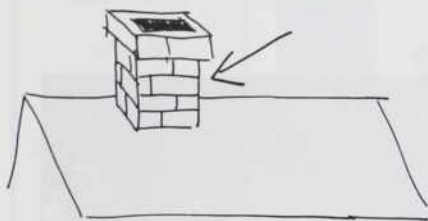

Pevke iz Monoštra so se slikale pred kulturnim doumom v Šmartnem, nastoupile so pa večer ob 19.30 v Jevnici, nej daleč vkraj od Šmartnoga. Predstavile so se s trejmi pesmimi: "Ene ftička", "Mir naj bode", "Sejaj žito".

Kaj je tau?

Kak se zove

na Gorenjon Siniki.....
 na Dolenjon Siniki.....
 v Ritkarovci.....
 na Verici.....
 v Števanovci.....
 v Andovci.....
 v Slovenski vesi.....
 v Sakalauvci.....

Kak so nicali

REŠITEV IZ ŠTEVILKE 20/96

dežnik - priprava z ročajem in z zložljivo streho za zaščito pred dežjem
 esernyó - eső ellen védelmül használt nyeles emyő

Tak se zove: na Gorenjom Siniki, v Sakalauvcaj, na Dolenjom Siniki: drženca, v Števanovci, v Andovci: drževnjak, v Slovenski vesi: šator, na Verici: deževnjak.

Tak nujajo: drženco nujajo té, gda dež dé. Inca so v leti na njivi pod drženco djali piti pa gesti, ali pa malo dejte.

Ljudska s Tolminskega

PRAVLJICA O POVODNEM MOŽU

Ko se je deček prebudil, je spoznal, da ga je bil povodni mož prenesel v posteljico iz suhega zlata, ki je stala sredi sobe, tudi zidane iz samega

jih skrivale globočine njegovega vodnega kraljestva. Usul jih je pred dečka, da je segel kup do stropa, in vprašal: "Ali sta ti oče in mati dražja

vedel, ali se mu je vse to, česar se je spominjal o povodnem možu in njegovem kraljestvu, samo sanjalo ali je resnično doživel. Ko pa je segel v žepe ter otipal zlato in bisere, je spoznal, da se mu ni sanjalo, marveč da je vse gola resnica. Stekel je domov k očetu in materi, bratcu in sestrici. Našel jih je vse jokajoče, ker so vsi mislili, da je utonil. Veselja ni bilo zato ne konca ne kraja.

Ker jim ni manjkalo zlata in biserov, je odslej tudi revščina pobegnila od njih in se je mednje naselila sreča. Postavili so si lepo novo hišo in srečno živeli v njej. Deček se je še hodil kopat, toda samo takrat, ko ni bilo naliva, a še takrat le v plitvino, kamor povodni mož ni zahajal.

Povodni mož se je vrnil v svoje vodno kraljestvo in bil sila žalosten. Misli je, da hrani v svojem gradu zaklade vsega sveta. Sedaj pa je spoznal, da poznajo ljudje še večje dragocenosti, da imajo očeta, mater, brate in sestre, katerih povodni mož ni imel. To ga je tako razžalostilo, da je jokal tri dni neprenehoma, da so se stresali bregovi in so vode šumele kakor ob povodnji. Nato je šel preiskovat vse skrite koticke svojega kraljestva, če se morda le ne skrivajo v njih dragocenosti, katerih do tedaj ni našel.

(konec)

zlata. Vse, kar je bilo v njej, je bilo iz najčistejšega zlata: mizica, stoli in igračke. Deček je slišal že mnogo o čarobnih zlatih zakladih, nikdar pa si ni mogel predstavljati tolikega bleska, ki ga je sedaj slepil v oči. Očaran je segel po zlatih igračkah in se igral. A ne dolgo. Spomnil se je očeta in matere ter zopet glasno zajokal.

Prihitel je povodni mož in ga vprašal: "Po kom jokaš, drobni moj deček?"

"Po očetu in materi," mu je odgovoril deček in jokal glasno, preglasno. "Ali sta oče in mati dražja ko čisto zlato?" se je čudil povodni mož, ki ni poznal niti očeta niti matere, pa tudi ne bratov in sester.

"Dražja," je rekel deček. Povodni mož je šel in nabral vse bisere, ki so

tudi od teh biserov?" Deček je moral zatistniti oči, da ga toliko sij ni oslepil. Iskriilo in svetilo se je, kakor bi vse naokrog gorelo. Odgovoril je povodnemu možu: "Zaman si prizadevaš, da bi našel ceno mojemu očetu in materi. Dražja sta mi od zlata in biserov, dražja ko ves svet." Povodni mož je spoznal, da ne bo mogel dečka z ničimer utolažiti. Čakal je, da je zaspal, nato ga je odnesel previdno v naročju iz vode in ga položil spečega na breg. Tu ga je čakala njegova revna obleka, ki jo je slekel, preden je šel v vodo. Povodni mož je poiskal žepe na njej, jih napolnil s samim suhim zlatom in z biseri ter odšel.

Deček se je prebudil iz sna in spoznal, da leži na bregu ob vodi. Vstal je in se oblekel. V resnici ni

JESEN

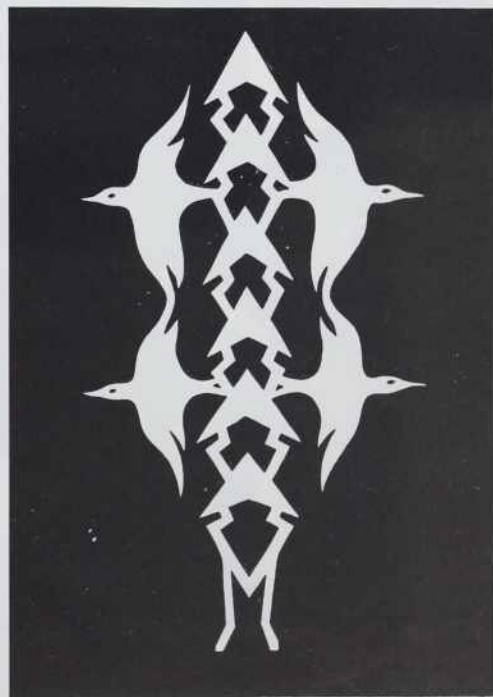
Jesen traja od septembra do novembra.

V tem letnem času listje porumeni in odpade z dreves. Zgodaj zjutraj je večkrat slana ali megla. Dnevi so krajši. Moramo se topleje obleči. Nekatere ptice odletijo na jug in tam ostanejo celo zimo. Jeseni je sadje že zrelo: slive, jabolka, hruške, grozdje in breskve. Tudi na njivi imamo delo: kopamo krompir, trgamo koruzo... Večkrat piha veter. Ljudje žgajo drva, pripravljajo se na zimo.

Melinda Čato 5.r.
OŠ G. Senik

Jesen je lep in pisan letni čas. Jesensko vreme je muhasto. Večkrat dežuje, je hladneje in piha veter. Zjutraj je megla in slana. Dnevi so krajši, noči daljše. Lastovke in štokrlje so že odletele v toplejše kraje. Narava je pisana. Z dreves pada rumeno, rdeče, rjavo listje. V sadovnjaku in na polju se začne delo. Na njivi kopajo krompir, trgajo koruzo, sejejo pšenico. V sadovnjaku nabirajo jabolka, hruške, slive, orehe. Na urtu pospravljajo zelenjavo. Meni je všeč jesenska narava, ker je lepa in zanimiva.

Beata Bajzek 5.r.
OŠ G. Senik

-Titan- : Let lestovk-han? (ix. 1996)

Prva likovna kolonija med porabskimi Slovenci

OB SLIKANJU ŠE DRUŽENJE Z LJUDMI

Akadska slikarja iz Murske Sobotne Franc Mesarič in Sandi Červek sta lani prvič v svoji likovni ustvarjalni vlogi obiskovala porabske kraje. V spominu nam je njuna razstava, ki je bila najprej na Gornjem Seniku, nato pa še v Murski Soboti. Rekli bi lahko, da je njuno porabsko likovno popotovanje pome-

Seveda velja vse to tudi za letošnjo, uradno prvo mednarodno likovno kolonijo, v katero sta iz Slovenije prišla akademska slikarja Zdenko Huzjan in Štefan Galič, od domačih pa János Kondor iz Sárvára. Dela, ki so nastala v koloniji, si zdaj lahko ogledamo v avli monoštrske osnovne šole.

Slikarja Zdenko Huzjan in Štefan Galič poznata narodnostne razmere, saj oba izhajata iz Lendave. Povedala sta, da je bilo v koloniji prijetno tudi zaradi druženja s preprostimi ljudmi, kramljanja z njimi o vsakdanjih rečeh in problemih. Pri tem seveda ne kaže prezreti, da se dobro znajmeta v Porabju

nilo zameetek stalnih likovnih druženj v tem obmejnem, narodnostnem, predvsem pa kulturnem prostoru. Posrečeno dejanje tudi zato, ker je likovna govorica univerzalna, neznanje jezika pri dojetanju slikarskih del pa pravzaprav ni odločujoče.

Zveza Slovencev je povabila več slikarjev, med njimi tudi akademskega slikarja Klavdija Palčiča iz Trsta. Kljub skromnejši udeležbi pa je prva kolonija dober začetek za nadaljevanje, razstava pa pomemben kulturni dogodek v Monoštru.

tudi zato, ker govorita madžarski jezik in narečje, ki je blizu tukajšnjim ljudem. Edina želja je, da bi si razstavo ogledalo čimveč ljubiteljev likovne umetnosti, od šolarjev do vseh drugih.

eR

**NIKA
ZA SMEJ**

Kama vdariš

Naš Gustek je etognauk eden auto kúpo, tak pod rokav. Auto je lejpi bio, pa je tačas úšo tú, ka ga je rím vöšprobo. Liki gda je domau prišo, pa na drugi den šké nikan titi, te se ma je pa nauri napravo. Gustek lejče ta pa nazaj od ednoga mehanika do drugoga. Vsakši pogledne auto, naprajti ga pa ne more. Gusteka padaš, naš Vili pa zdaj etak pravi: "Vejš ka? Ge mam v Slovenskoj vesi ednoga človeka. Istina, ka je nej automehanic, liki on se na vse razmej. Ge mo po njega, pa ti ga on gvúšno popravi." Gustek bi zdaj že nej maro, če bi veško babo prpelo, samo aj bi nakak popravo auto, ka se že cejla ves z njega smeje. No, Slovenčar pride. Iz taške vöpotegne en klapač, drugo nika nej. Gustek se je zatok zbojo, depa tak si je mislo, vrag si z njim, bau, ka bau. Slovenčar zdaj s klapačom parkrat dobro zatjüri po motora, pa ka se je zgodilo? Motor je začno lepau delati. Gustek je tak rad bio, ka bi najraj pleso pa skako. Pita Slovenčara, ka kelko

tau košta, ka ma je auto popravo? Slovenčar pa: "2 gezero forintov." Srnak Gustek je pa fejs süji bio pri pejnazaj, je že etak tú dva kedna samo krú djo. Etak pravi: "Ti si nauri! Dvej gezero za tau, ka si túj malo s klapačom parkrat ružo pa tuko?"

Slovenčar pa: "Ja, buma, telko. 100 forintov za tau plačaš, ka sam najoprvin vdaro po autona. 1900 forintov pa zatok, ka sam vedo, gde trbej ružiti. No, tau tak de!"

I. Barber

PORABJE

**ČASOPIS ZVEZE
SLOVENCEV NA
MADŽARSKEM**

Izhaja vsak drugi četrtek

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov uredništva: H-9970
Monošter, Deak Ferenc ut 17.,
p.p. 77, tel.: 94/380-767

Tisk:
SOLIDARNOST
Arhitekta Novaka 4
9000 Murska Sobotna
Slovenija
Po mnenju Ministrstva za kulturo
št. 415-715/93 mb z dne
3.11.1993, se časopis
PORABJE uvršča med
proizvode, od katerih se plačuje
davek od prometa proizvodov po
13 točki tarife 3 zakona o
prometnem davku (Ur. list RS,
št. 4/92).
ISSN 12187062.

Časopis izhaja z denarno pomočjo Javnega sklada za narodne in etnične manjšine.
e-mail: mukics@ind.eunet.hu